

**Zaproszenie na warsztaty**  
**„Poprawa dobrostanu zwierząt – podejście praktyczne”.**

W dniach 10-12 kwietnia br. na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie odbędą się warsztaty na temat dobrostanu zwierząt: **„Poprawa dobrostanu zwierząt – podejście praktyczne”.**

Organizatorem warsztatów jest:

Komisja Europejska

Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Konsumentów

we współpracy z:

Europejską Federacją Lekarzy Weterynarii (FVE)

Krajową Izbą Lekarsko-Weterynaryjną

Głównym Lekarzem Weterynarii

Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej SGGW

Warszawską Izbą Lekarsko-Weterynaryjną

# *“Poprawa dobrostanu zwierząt – podejście praktyczne”*

Warsztaty na temat dobrostanu zwierząt

**Komisja Europejska**  
Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Konsumentów

we współpracy z:  
Europejską Federacją Lekarzy Weterynarii (FVE)  
Krajową Izbą Lekarsko-Weterynaryjną  
Głównym Inspektoratem Weterynarii  
Wydziałem Medycyny Weterynaryjnej SGGW  
Warszawską Izbą Lekarsko-Weterynaryjną

## Miejsce:

Wydział Medycyny Weterynaryjnej,  
Szkoła Główna Gospodarstwa  
Wiejskiego  
w Warszawie

**Warszawa**  
**10-12 kwietnia 2014**



*In collaboration  
with the*



### **Cele warsztatów:**

Warsztaty mają na celu ułatwić lekarzom weterynarii lepsze zrozumienie problematyki dobrostanu zwierząt. Koncentrują się na regulacjach prawnych, kluczowych problemach i specyficznych dla poszczególnych gatunków systemach oceny dobrostanu zwierząt.

Zdrowie zwierząt jest równie ważne jak ich dobrostan i te dwie kwestie nie mogą być postrzegane oddzielnie. Pogorszenie stanu zdrowia negatywnie wpływa na dobrostan zwierząt, podczas gdy niski poziom dobrostanu zwiększa ich podatność na zakażenia i choroby.

Na barkach lekarzy weterynarii, kompetentnych i doświadczonych specjalistów, spoczywa odpowiedzialność za promowanie oraz ochronę zdrowia i dobrostanu zwierząt. Jest to korzystne nie tylko dla samych zwierząt, ale także dla ich właścicieli, jako że szczęśliwe, zdrowe zwierzęta przynoszą większe korzyści z hodowli i produkcji.

Ponadto lekarze weterynarii odgrywają istotną rolę dzieląc się wiedzą i doświadczeniem ze społeczeństwem, hodowcami oraz decydentami politycznymi.

Warsztaty składają się zarówno z części teoretycznej, jak i wizyt w gospodarstwach hodowlanych, w trakcie których uczestnicy będą mieli okazję sprawdzić świeżo nabytą wiedzę.

Niniejsze warsztaty są częścią cyklu zajęć, które dotychczas odbyły się w Budapeszcie (Węgry), Barcelonie (Hiszpania), Rydze (Łotwa), Sinaii (Rumunia), Lazise (Włochy) i w Zeist (Holandia).

Warsztaty dobrostanowe w Warszawie są przede wszystkim kierowane do lekarzy weterynarii zajmujących się zwierzętami hodowlanymi oraz przedstawicieli Inspekcji Weterynaryjnej z Polski, Austrii, krajów bałtyckich, Czech, Niemiec i Słowacji. Część miejsc jest zarezerwowana także dla studentów medycyny weterynaryjnej i kierunków pokrewnych oraz producentów.

Specjalne szkolenie zaplanowano dla lekarzy weterynarii zajmujących się problematyką zwierząt nieudomowionych utrzymywanych w ogrodach zoologicznych.

Warsztaty odbywają się pod hasłem: „lepiej zapobiegać niż leczyć”.

Więcej informacji na temat poprzednich i obecnych warsztatów znajdziecie Państwo pod adresem:

[http://ec.europa.eu/dgs/health\\_consumer/information\\_sources/ahw\\_events\\_en.htm](http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/information_sources/ahw_events_en.htm)

## Dzień I: 10 kwietnia 2014 (czwartek) – bud. 24, Ip. Aula nr 1

### Sesja plenarna – **Dlaczego warto zajmować się dobrostanem zwierząt?** Przewodniczący: **Krzysztof Anusz (Prezes WILW)**

9:30	Rejestracja uczestników oraz powitalna kawa
10:00	<b>Otwarcie konferencji przez przewodniczącego sesji:</b> <b>Krzysztof Anusz</b> , Prezes Warszawskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, Przewodniczący Komisji ds. Kształcenia i Specjalizacji KRLW
10:05	Prezentacje otwierające: <ul style="list-style-type: none"><li>- <b>Marek Sawicki</b>, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi</li><li>- <b>Małgorzata Kuźma</b>, Koordynator polityki, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds Zdrowia i Konsumentów, Wydział ds Dobrostanu Zwierząt</li><li>- <b>Hans Joachim Gotz</b>, wice-Przewodniczący Europejskiej Federacji Lekarzy Weterynarii (FVE)</li><li>- <b>Magdalena Bartosińska</b>, p.o. Dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii</li><li>- <b>Krzysztof Jażdżewski</b>, p.o. Głównego Lekarza Weterynarii</li><li>- <b>Marian Binek</b>, Dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW</li></ul>
10:30	<b>Znaczenie dobrostanu zwierząt w Polsce i rola lekarzy weterynarii.</b> <b>Krzysztof Jażdżewski</b> , Główny Inspektorat Weterynarii
10:50	<b>Przyszłość strategii Unii Europejskiej odnośnie dobrostanu zwierząt: nowe modele zarządzania</b> <b>Małgorzata Kuźma</b> , Koordynator polityki, Komisja Europejska, Dyrekcja generalna ds Zdrowia i Konsumentów, Wydział ds Dobrostanu Zwierząt
11:10	<b>Rola weterynarii w utrzymywaniu dobrostanu zwierząt: przyjęcie dostosowanych do praktyki kryteriów oceny.</b> <b>Peter Jinman</b> , BVet Med DipArb MRCVS; Przewodniczący Rady ds. Dobrostanu Zwierząt Gospodarskich Królestwa Wielkiej Brytanii
11:30	<b>Komunikacja: doskonalenie strategii doradczych</b> <b>Katharina Leach</b> , Kierownik naukowy, Przesiębiorstwo Usługowe - Zarządzanie Jakością Mleka; Wielka Brytania
12:30	FVE/ Wnioski i informacje dla uczestników warsztatów <b>Nancy De Briyne</b> , Europejska Federacja Lekarzy Weterynarii (FVE) <b>Maciej Klockiewicz</b> , Warszawska Izba-Lekarsko Weterynaryjna
12:45	<b>Obiad</b>

## Dzień I: 10 kwietnia 2014 (czwartek)

### Sesja 2 - Zajęcia teoretyczne – warsztaty poświęcone poszczególnym gatunkom: regulacje prawne, narzędzia oceny dobrostanu zwierząt oraz inne istotne kwestie

Wszyscy uczestniczący w szkoleniu lekarze weterynarii zostaną podzieleni na cztery grupy ćwiczeniowe (nie przekraczające 40 osób w każdej z grup):

- grupa I – szkolenie w zakresie dobrostanu bydła
- grupa II – szkolenie w zakresie dobrostanu koni
- grupa III – szkolenie w zakresie dobrostanu świń
- grupa IV – szkolenie w zakresie dobrostanu zwierząt nieudomowionych - utrzymywanych w ogrodach zoologicznych

### Zajęcia seminaryjne w grupach tematycznych odbywają się budynku nr 23, II-gie piętro 14:30 – 18:00

<b>SEKCJA DOBROSTANU BYDŁA</b> bud. 23, IIp. sala 2004	
	Przewodniczący: <i>Europejski ekspert ds bydła:</i> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Luc Mounier</b>, VetAgro Sup Campus Vétérinaire de Lyon, Francja</li></ul> <i>Wsparcie: <b>Blanka Orłowska</b>, (WMW-SGGW), <b>Tomasz Nalbert</b> (WMW-SGGW)</i>
14:30	Regulacje prawne dotyczące dobrostanu bydła: wprowadzenie i bieżące wyzwania
	Kluczowe kwestie związane z dobrostaniem bydła: <ul style="list-style-type: none"><li>• Ogólne zagadnienia związane z dobrostaniem bydła: żywienie, warunki utrzymania ...</li><li>• Bydło mleczne: warunki utrzymania (organizacja przestrzeni, wentylacja, dostęp do paszy i wody), żywienie, kulawizny, usuwanie rogów, zapalenie wymienia, zaleganie ...</li><li>• Byki opasowe: warunki utrzymania, kastracja ...</li><li>• Cielęta: warunki utrzymania, żywienie/pojenie...</li></ul>
	Ocena dobrostanu bydła <ul style="list-style-type: none"><li>• Wprowadzenie do oceny w gospodarstwie rolnym – pokaz praktyczny i przykłady – tworzenie karty oceny dobrostanu bydła</li></ul>
	Praktyczne przygotowanie do wizyty w terenie (przedmioty badania, tworzenie grup itp.)
18:00	Zakończenie szkolenia teoretycznego

	<h2 style="color: green;">SEKCJA DOBROSTANU ŚWIŃ</h2> <p><b>bud. 23, IIp. sala 2072</b></p>
	Przewodniczący: <i>Europejscy eksperci ds świń:</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Deborah Temple</b>, Hiszpania</li> <li>• <b>Gerard van Eijden</b>, Holandia</li> </ul> <i>Wsparcie: Tadeusz Jakubowski (WMW-SGGW), Piotr Matyba (SGGW)</i>
14:30	Regulacje prawne dotyczące dobrostanu świń: wprowadzenie i bieżące wyzwania
	Kluczowe kwestie związane z dobrostanem świń: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Maciory i prosięta: warunki utrzymania, odsadzanie, mikroklimat chlewni...</li> <li>• Tuczniaki: warunki utrzymania, kastracja, obgryzanie ogonów, mikroklimat chlewni...</li> </ul>
	Ocena dobrostanu świń w gospodarstwach rolnych: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wprowadzenie do oceny w gospodarstwach rolnych – pokaz praktyczny i przykłady – tworzenie karty oceny dobrostanu świń</li> </ul>
	Praktyczne przygotowanie do wizyty w terenie (przedmioty badania, tworzenie grup itp.)
18:00	Zakończenie szkolenia teoretycznego

	<h2 style="color: green;">Sekcja Dobrostanu Zwierząt Nieudomowionych utrzymywanych w ogrodach zoologicznych</h2> <p><b>bud. 23, IIp. sala 2131</b></p>
	<p><b>Seminarium zorganizowane przy współpracy z:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Miejskim Ogrodem Zoologicznym w Płocku</li> <li>• Jeanne Marchig Foundation</li> <li>• Born Free Foundation</li> <li>• Europejskim Stowarzyszeniem Ogródów Zoologicznych i Akwariów(EAZA)</li> <li>• Europejską Federacją Lekarzy Weterynarii oraz Komisją Europejską (DG Sanco i DG ENV)</li> </ul>
	Europejscy eksperci - specjaliści w dziedzinie zwierząt nieudomowionych utrzymywanych w ogrodach zoologicznych: <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Heather Bacon</b>, Edinburgh JM Foudation (przewodniczący)</li> <li>- <b>Dr Sonya Hill</b>, Chester zoo, Wielka Brytania</li> <li>- <b>Jacques Kaandorp</b>, EAZA, Beekse Bergen, Holandia</li> <li>- <b>Daniel Turner</b>, Born Free Foundation</li> </ul> <i>Wsparcie: Andrzej Kruszewicz, Dyrektor Miejskiego Ogródu Zoologicznego w Warszawie oraz Aleksander Niweliński, Dyrektor Miejskiego Ogródu Zoologicznego w Płocku</i>

14:30	Dyrektywa Unii Europejskiej dotycząca utrzymywania dzikich zwierząt w ogrodach zoologicznych oraz projekt „EU zoo inquiry”
	Regulacje prawne w Polsce a wyzwania dla ogrodów zoologicznych
	Kompleksowe podejście do opieki weterynaryjnej i dobrostanu zwierząt w ogrodach zoologicznych
	Praktyczny podział grup
17:30	Zakończenie szkolenia teoretycznego

	<h2 style="color: green;">Sekcja Dobrostanu Koni</h2> <p><b>bud. 23, IIp. sala 2065</b></p>
	<p><i>Europejscy Eksperti ds Koni:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Jo White</b>, Progressive Ideas, Wielka Brytania</li> <li>• <b>Frank Scheijmans</b>, Lekarz Weterynarii, Holandia</li> </ul> <p>Wsparcie: <i>Karol Pawłowski (WMW - SGGW) i Jacek Łojek (Pracownia Hodowli Koni-SGGW)</i></p>
14:30	Regulacje prawne dotyczące dobrostanu koni: wprowadzenie i bieżące wyzwania
	<p>Kluczowe kwestie związane z dobrostanem koni oraz propozycje rozwiązań możliwe do zastosowania w:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- transporcie koni</li> <li>- utrzymaniu koni</li> <li>- handlu końmi</li> </ul>
	<p>Ocena dobrostanu koni</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• pokaz praktyczny i przykłady – tworzenie karty oceny dobrostanu koni</li> </ul>
	Praktyczne przygotowanie do wizyty w terenie (przedmioty badania, tworzenie grup itp.)
18:00	Zakończenie szkolenia teoretycznego

## Dzień II: 11 kwietnia 2014 (piątek)

### Kontynuacja Sesji 2 - Zajęcia terenowe – część praktyczna warsztatów dotyczą poszczególnych gatunków: regulacje prawne, narzędzia oceny dobrostanu zwierząt oraz inne istotne kwestie

**6:00 – 18:00**

Zajęcia terenowe:

- **Bydło** – Gospodarstwo Rolne, ul. Kościelna 18, Osmolin, 09-540 Sanniki (krowy mleczne oraz cielęta)
- **Świnie** – Gospodarstwo rolne, Anielin 10, 09-500 Gostynin (maciory i prosięta)
- **Konie** – Państwowe Stado Ogierów w Łącku – [www.solack.pl](http://www.solack.pl)
- **Zwierzęta nieudomowione** - Miejski Ogród Zoologiczny w Płocku - [www.zoo.plock.pl](http://www.zoo.plock.pl)

Autobusy wyruszą o godz. 6:00 i zawiozą uczestników do gospodarstw rolnych, stada ogierów oraz ogrodu zoologicznego.

W gospodarstwach rolnych, ogrodzie zoologicznym i w stadzie ogierów uczestnicy będą w podgrupach badać i oceniać dobrostan zwierząt.

Zajęcia w terenie skończą się około godziny 13:00, po czym zostaną omówione spostrzeżenia i wnioski z pracy w podgrupach oraz zostanie wybrany sprawozdawca, który przedstawi ostateczne wnioski w czasie sesji plenarnej. W drodze powrotnej do Warszawy będzie zorganizowany obiad.

**Obiad dla wszystkich grup ćwiczeniowych w Domu Weselnym u Kwiatkowskich (Płock, ul. Ciechomicka 132)**

Autobusy powrócą na Wydział Medycyny Weterynaryjnej SGGW najpóźniej o godzinie 17:00. Sesja plenarna będzie miała miejsce między godziną 17:00 a 18:00. W czasie sesji plenarnej wszystkie grupy przedstawią swoje wnioski i spostrzeżenia poczynione w trakcie wizyty w terenie. Grupy podzielą się także swoimi uwagami na temat praktycznego zastosowania systemu oceny dobrostanu zwierząt w warunkach terenowych.

6:00 -12:30	Transport autobusami do gospodarstw rolnych, ogrodu zoologicznego, stada ogierów. Grupowa ocena w gospodarstwach rolnych, ogrodzie zoologicznym i stadzie ogierów. Dyskusja nad spostrzeżeniami i uwagami w obrębie grup
13:00-14:00	Obiad Następnie powrót autobusami na Wydział Medycyny Weterynaryjnej
17:00 – 18:00	<b>SESJA PLENARNA – PODSUMOWANIE WARSZTATÓW</b> <b>- bud. 24, Ip. Aula nr 1</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• 4x15 min. - prezentacje spostrzeżeń i wniosków przedstawiane przez każdą grupę</li><li>• Uwagi końcowe, podsumowanie</li></ul>
18:00-19:00	Przyjęcie pożegnalne dla uczestników szkolenia



## Dzień III: 12 kwietnia 2014 (sobota) - bud. 24, Ip. Aula nr 1

Przewodniczący: Krzysztof Jażdżewski (Główny Inspektorat Weterynarii)

<b>Poprawa dobrostanu zwierząt schroniskowych</b> <i>Konferencja pod patronatem Głównego Lekarza Weterynarii</i>	
9:00	<b>Otwarcie konferencji</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Krzysztof Jażdżewski</b> p.o. Głównego Lekarza Weterynarii</li><li>• <b>Janusz Wojciechowski</b>, Wiceprzewodniczący Parlamentu Europejskiego</li><li>• <b>Anna Kowalska-Klockiewicz</b>, Stałe Przedstawicielstwo RP w Brukseli</li><li>• <b>Małgorzata Kuźma</b>, Koordynator polityki, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Konsumentów, Wydział ds. Dobrostanu Zwierząt</li></ul>
9:30 - 10:20	<b>Zrozumienie zachowania zwierząt a rozpoznanie problemów występujących podczas ich utrzymywania w schronisku i po adopcji. Rola poprawy dobrostanu zwierząt w schroniskach jako element terapii behawioralnej.</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- <b>Joanna Iracka</b> – lekarz weterynarii – behawiorysta, dyplomowana przez Państwowe Wyższe Szkoły Weterynaryjne Republiki Francuskiej</li></ul>
10:20 - 11:30	<b>Skuteczne środki kontroli niebezpiecznych psów oraz promocji odpowiedzialnej opieki nad zwierzętami</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- <b>Tomislav Mikus</b>, Department ds. dobrostanu, Chorwacki Instytut Weterynaryjny</li><li>- <b>Shanis Barnard</b>, Istituto Zooprofilattico Sperimentale dell'Abruzzo e del Molise 'G. Caporale'</li><li>- <b>Aleksandra Hammond-Seamanor</b>, RSPCA</li><li>- <b>Tatjana Zajec</b>, dyrektor weterynaryjny miejskiego schroniska dla zwierząt w Zagrzebiu, Chorwacja</li></ul> <ul style="list-style-type: none"><li>- potrzeba kompleksowej, długookresowej strategii</li><li>- odpowiedzialna opieka nad zwierzętami poprzez wykorzystanie społecznych środków wszystkich zainteresowanych podmiotów</li></ul> Interaktywna dyskusja wokół kluczowych spraw w regionie: <ul style="list-style-type: none"><li>- jakie zwierzęta są najczęściej umieszczane w schroniskach?</li><li>- przyczyny i punkty krytyczne problemów w utrzymywaniu zwierząt w schroniskach ?</li><li>- możliwe rozwiązania ?</li></ul>
11:30 - 12:00	Przerwa kawowa
12:00 - 13:15	<b>Poprawa warunków w schroniskach: wytyczne oraz system oceny dobrostanu zwierząt</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- <b>Tomislav Mikus</b>, Department ds. dobrostanu, Chorwacki Instytut Weterynaryjny</li><li>- <b>Shanis Barnard</b>, Istituto Zooprofilattico Sperimentale dell'Abruzzo e del Molise 'G. Caporale' (Instytut Zooprofilaktyki Doświadczalnej...)</li><li>- <b>Aleksandra Hammond-Seamanor</b>, RSPCA</li><li>- <b>Tatjana Zajec</b>, dyrektor weterynaryjny miejskiego schroniska dla zwierząt w Zagrzebiu</li></ul>

	<b>Protokół oceny dobrostanu psów schroniskowych:</b> <a href="http://www.carodog.eu/data/shelter_quality_protocol_2014.pdf">http://www.carodog.eu/data/shelter_quality_protocol_2014.pdf</a> Dyskusja
13:15 - 13:45	<b>Przegląd nowych regulacji prawnych dotyczących zwierząt schroniskowych</b> <b>Krzysztof Jażdżewski, p.o. Głównego Lekarza Weterynarii</b>
13:45 - 14:00	<b>Podsumowanie i wnioski. Zakończenie konferencji</b>

